

- ఈ ఏడాది భానుడు నిప్పులు కురిపిస్తున్నాడు. దీంతో వడదెబ్బ ప్రమాదం పొంచి ఉన్నట్లు వైద్యులు హెచ్చరిస్తున్నాడు. రానున్న రోజుల్లో ఎండల తీవ్రత మరింత పెరిగే అవకాశం ఉంది. ఇలాంటిప్పుడు ఎండల్లో బయటికి వెళ్లేవాళ్లు... ముఖ్యంగా చిన్నపిల్లలు, వృద్ధులు జాగ్రత్తగా ఉండాలి. ఇప్పటికే ఉష్ణోగ్రతలు 40 డిగ్రీల సెంటీగ్రేడ్ దాటాయి. ఈ నెల చివరి నాటికి, వచ్చే మే నెలలో పగటి ఉష్ణోగ్రతలు 43 డిగ్రీలు నమోదయ్యే అవకాశం ఉన్నట్లు వాతావరణ శాఖ అధికారులు ఇప్పటికే హెచ్చరికలు జారీచేశారు. పెరుగుతున్న ఎండల వల్ల వడదెబ్బ బాధితుల సంఖ్య కూడా పెరుగుతున్నది. పిల్లలకు పరీక్షలు పూర్తయి ఈ వారమే వేసవి సెలవులు ప్రారంభం కానున్నాయి. ఈ సమయంలో ఎంత ఎండగా ఉన్నా పిల్లలు బయట ఆడుకోవడానికి వెళ్తుంటారు. ఇలాంటిప్పుడు పిల్లలకు ఎండ తీవ్రత వల్ల ఎలాంటి సమస్యలు వస్తాయి? వాటినుంచి కాపాడుకోవడానికి ఎలాంటి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి తెలుసుకుందాం.

ఎండల్లో.. జర్ బీద్రం

దాదాపు పరీక్షలన్నీ ముగియడంతో పిల్లలు బయట ఎండలో ఆడుకోవడం సహజం. అయితే పొద్దున్నుంచే ఎండ తీవ్రంగా ఉంటున్నది. దీంతో పిల్లలు తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోకుండా ఎండలో ఆడుబం, తిరగడం వల్ల డిహైడ్రేషన్, వడదెబ్బ, హెబ్రిటీస్ తదితర సమస్యల బారిన పడే అవకాశాలుంటాయి. అంతేకాకుండా పిల్లల్లో 'హీట్ రెగ్యులేషన్ సిస్టమ్' తక్కువ స్థాయిలో పనిచేయడం, వ్యాధి నిరోధక శక్తి కూడా తక్కువగా ఉండడం వల్ల పిల్లలు పెద్దలతో పోల్చితే త్వరగా వడదెబ్బకు గురయ్యేందుకు ఆస్కారం ఉంటుంది. వడదెబ్బకు గురైన వెంటనే చిన్నారులు డిహైడ్రేషన్ బారిన పడతారు. అంటే శరీరంలోని నీరు ఆవిరిపోతున్నప్పుడు, ఎక్కువగా ఎండలో తిరగడం మాత్రమే కాకుండా వడగాలులు, సమయానికి ఆహారం తినకపోవడం వల్ల కూడా డిహైడ్రేషన్ సమస్య తలెత్తుతుంది. పిల్లలు ఎండలో తిరగడం వల్ల శరీరంలోని లవణాలు, నీరు వాతావరణంలోని ఉష్ణోగ్రతకు ఆవిరిపోతాయి. దీంతో వాళ్లు త్వరగా నీరసించి పోతారు. కాబట్టి వేసవిలో పిల్లలను సాధ్యమైనంత వరకు ఎండలో బయటికి వెళ్లనియకపోవడమే ఉత్తమం. ఎండాకాలంలో ఎక్కువ శాతం ప్రవచనాల్ని అనుసరించడం వడగాలులకు ఆహారానికి దూరంగా ఉండాలి. ఒకవేళ బిడ్డలను బయటికి పంపాలి వస్తే ఎండ తగలకుండా తలకు టోపీ, గొడుగు తప్పనిసరిగా వాడాలి. ఎండలో బయటికి వెళ్లాలి వస్తే పదులు లాగా ఉండే కాటన్ దుస్తులు వేయాలి. తెలుపు రంగులవస్తే మరి మంచిది. ఎండాకాలంలో పిల్లలను సూర్య పదార్థాలు, ఇంకా ఫుడ్లకు దూరంగా ఉంచాలి. కలుషితమైన నీరు, కలుషిత ఆహార పదార్థాల పట్ల జాగ్రత్తగా ఉండాలి.

తీవ్రమైన ఎండల వల్ల అనర్థాలు

- సూర్యరశ్మి కల వల్ల పడడం వల్ల మెడలు వాపు నశు గురవుతుంది.
- శరీరంలో కండరాలు బిగిస్తున్నాయి.
- ఎండ తీవ్రత వల్ల ఒంట్లో కండరాలు సంకోచింది, ఒక్కతా నొప్పిగా ఉంటుంది.
- అధిక ఉష్ణోగ్రత కారణంగా కీడ్సీలు, ఊపిరితిత్తులు, కాలేయం దెబ్బతింటాయి.

వడదెబ్బ లక్షణాలు

- వడదెబ్బ తగిలినప్పుడు కొంతమంది మూర్ఛపోతారు.
- శరీరంలో లవణాలు ఆవిరిపోవడంతో బాగా నీరసించిపోతారు.
- కొంత మంది డిహైడ్రేషన్ గురవుతారు.
- కొందరికి వాంతులు, విరేచనాలు, తీవ్ర జ్వరం తదితర లక్షణాలు కనిపిస్తాయి.

ప్రాథమిక చికిత్స

పై లక్షణాలు కనిపించిన పిల్లలను వెంటనే దగ్గరలో ఉన్న ఆరోగ్య కేంద్రానికి తీసుకోవాలి. దీనిని ముందు డిహైడ్రేషన్ కు గురైన పిల్లలకు ఓఆర్ఎస్ ద్రవాన్ని కొద్దికొద్దిగా తాగించాలి.

నుంచి 10 నిమిషాలకు ఒకసారి నీరు తాగాలి. సూర్య పదార్థాలు, కొప్పు పదార్థాలు తీసుకోకూడదు. వడదెబ్బ బిడ్డకు గురైనవారిని, ఎండలో తిరిగి మూర్ఛపోయిన వారిని వెంటనే చల్లటి ప్రదేశానికి తరలించాలి. ముఖంపై మంచినీరు చల్లి, స్పృహ వచ్చిన తరువాత వాళ్ల నొప్పిని మంచినీరు తాగించాలి. వాళ్ల ముక్కులతో చంకలు, గజ్జల్లో తుడవడం వల్ల శరీర ఉష్ణోగ్రత త్వరగా తగ్గుతుంది. వెంటనే దగ్గర్లో ఉన్న ఆసుపత్రికి తరలించి చికిత్స చేయించాలి. ఉప్పు, చక్కెర కలిపిన నీళ్లు, కొబ్బరినీళ్లు, పండ్లరసాలు తాగించాలి. ఎండలో వెళ్లేవారు ఓఆర్ఎస్ ప్యాకెట్లు లేదా మజ్జిగ్, అంటి వంటివి వెంటనే ఉంచుకోవడం మంచిది.

• డాక్టర్ రాజారావు, సూపరింటెండెంట్, గాంధీ దవాఖాన

అత్యవసర మైతన బయటికి

వేసవిలో పిల్లలు, వృద్ధులు, గర్భిణులను అత్యవసరమైతన తప్పక గోడల్లో బయటికి తీసుకురావద్దు. ఎండ తీవ్రత చిన్న పిల్లలు, గర్భిణులకు ఎక్కువగా ఉంటుంది. త్వరగా డిహైడ్రేషన్ గురయ్యే ప్రమాదం ఉన్న కారణంగా వీరికి తరచూ నీళ్లు, ఇతర ద్రవ పదార్థాలు తాగించాలి. ముఖ్యంగా గర్భిణులు మరంత జాగ్రత్తగా ఉండాలి. కూల్ డ్రింక్స్ వంటివి కాకుండా ప్రకృతి సహజమైన కొబ్బరినీళ్లు, చెరుకు రసం, తాజా పండ్లరసాలు తీసుకోవడం ఉత్తమం. వాంతులు, విరేచనాలు వంటివి అయితే వెంటనే వైద్యులను సంప్రదించాలి. సాంత వైద్యం తల్లిబిడ్డలకు ప్రమాదకరం.

• డాక్టర్ రాజేశ్వరి గ్రైనకాలజిస్టు, నిరోఫర్ హాస్పిటల్

డిహైడ్రేషన్ లక్షణాలు

- వాంతులు, విరేచనాలు
- నీరసంగా అనిపించడం
- కళ్లు లోపలికి వెళ్లిపోవడం
- నోరు ఎండిపోవడం
- శరీర ఉష్ణోగ్రత పెరిగి జ్వరం రావడం
- కండరాలు సంకోచం
- మూత్రంలో మంటు, పసుపు, ఎరుపు రంగులో మూత్ర విసర్జన

తీసుకోవాలిని జాగ్రత్తలు

- నాలుగొండ్ల లోపు పిల్లలకు ప్రతిరోజూ 1 నుంచి 1.5 లీటర్ల నీరు తాగించాలి.
- 4 నుంచి 9 ఏండ్ల పిల్లలకు 1.5 నుంచి 2 లీటర్ల నీరు తాగించాలి.
- పండ్లరసాలతో డిహైడ్రేషన్ సమస్య తీరదు. పిల్లలు సైకాడ్రేట్ కావడానికి కొబ్బరినీళ్లు, మజ్జిగ్, ఓఆర్ఎస్ తదితర ద్రవ పదార్థాలు ఇవ్వాలి.
- కొంత మంది పిల్లలకు ఇండ్లో గేమ్స్ ఆడేలా చూడాలి.
- ఎవైనా ఇన్ఫెక్షన్ వచ్చిన పిల్లలను అవి తగ్గిన వెంటనే స్పీషియల్ గుండుకూడదు. ఆలా చేస్తే పిల్లలు మళ్లీ అనారోగ్యానికి గురయ్యే ప్రమాదం ఉంది. అంతే కాకుండా వారిలో ఉన్న ఇన్ఫెక్షన్ నీటి ద్వారా ఇతర పిల్లలకు సోకే అవకాశం ఉంటుంది.
- స్పీషియల్ గుండు మందు, తరువాత స్నానం చేయించాలి.
- కలుషిత నీరు, కలుషిత ఆహారం తీసుకోకుండా చూడాలి. స్ట్రీట్ ఫుడ్లకు దూరంగా ఉండాలి.
- పరిశుభ్రత పాటిస్తూ తరచూ చేతులను సబ్బుతో కడుక్కోవాలి.
- పిల్లలు వడదెబ్బకు గురైనప్పుడు వారిని వెంటనే చల్లటి ప్రదేశానికి తరలించాలి.

మహేశ్వరి రావు బండారి

నీరు తాగించాలి.

- పిల్లలకు వదులైన తేలిక రంగు దుస్తులు వేయాలి.
- పిల్లలకు ఉండే గదులు చల్లగా ఉండేలా చూడాలి.
- పనిపిల్లలకు ఉడయం 8 రోజులు ఎంతయినా 8 తరువాత మాత్రమే స్నానం చేయించాలి.
- శిశువులకు అధికంగా తల్లిపాలు పట్టాలి. రబ్బరు డైబింగ్ వాడకూడదు.

• డాక్టర్ ఉషారాణి, సూపరింటెండెంట్, నిరోఫర్ హాస్పిటల్, హైదరాబాద్

మా పాప వయసు మూడు నెలలు. పుట్టినప్పుడు బాగానే ఉంది. డ్రైగ్నోస్కోపిలో కూడా స్కానింగ్లో అంతా బాగానే వచ్చింది. పుట్టిన తర్వాత బిడ్డ క్రమేపీ పాలు తీసుకోలేదు. ఆయాసంగా, ఎగపోతగా ఉండేది. పిల్లల డాక్టర్ యాంటీబయోటిక్స్ ఇస్తే కొంత నెమ్మదిచింది. మళ్లీ అదే సమస్య తలెత్తేసరికి డాక్టర్ సలహా మేరకు వీడియోటిక్ కార్డియా లజిస్టును సంప్రదించాం. ఆయన స్కాన్ చేసే బిడ్డకు గుండెలో రంధ్రం ఉందనీ, ఆపరేషన్ చేయాలనీ చెప్పాడు. ఇంత చిన్న వయసులో ఆపరేషన్ ఏంటి? మాకు ఆందోళనగా ఉంది. ముఖ్యంగా బరువు కూడా పెరగడంలేదు. పుట్టినప్పుడు ఉన్న బరువే ఇప్పటికీ ఉంది. మా బిడ్డ ఆపరేషన్ తట్టుకోగలదా? ఆపరేషన్ లేకుండా నయం చేసే మార్గం లేదా? సలహా ఇవ్వగలరు.

• ఓ పాఠకురాలు

డాక్టర్ విజయానంద్

నియోనాటాజిస్టు అండ్ వీడియోటిక్యూసన్ రెయిన్ బో చిల్డ్రన్ హాస్పిటల్

కొన్ని కేసుల్లో సాధారణంగా శిశువు గుండెలోని కింది గదుల్లో ఉండే జతరకల మధ్య ఉండే గోడకు రంధ్రం ఏర్పడుతుంది. అది 1 మి.మీ నుంచి 8 మి.మీ ఉండే అవకాశం ఉంటుంది. ఒక్కోసారి 1 సెం.మీ స్ట్రెజులో అతిపెద్దగా కూడా ఉంటుంది. అయితే ప్రతి గుండె రంధ్రానికి ఆపరేషన్ అవసరం ఉండదు. చిన్న రంధ్రాలైతే వాటం తట అవే మూసుకుపోతాయి. మీ బిడ్డకు వైస్ చెప్పిన ఏదో ఒక స్ట్రెజులో రంధ్రం ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. వీవెన్డీ (వెంట్రీ క్యూల్ స్పెషల్ డిప్లెట్) కారణంగా రంధ్రం స్ట్రెజు ఎక్కువగా ఉన్నట్లు అనిపిస్తున్నది. ఈ కారణంగా ఎక్కువ రక్తం కూడి గుండెలోకి వచ్చి, అక్కడినుంచి ఊపిరితిత్తుల్లోకి చేరుతున్నది. ఆలా ఊపిరితిత్తులపై ఎక్కువ భారం పడి బిడ్డ ఆయాసంగా ఉంటున్నది. ఆయాసం కారణంగా సరిగ్గా పాలు తాగలేకపోవడం, ఎనర్జీ ఎక్కువగా ఖర్చు అయిపోవడం జరుగుతున్నది. అందుకే బరువు కూడా పెరగడంలేదు. కాబట్టి ఆపరేషన్ అవసరం లేదు. గుండెకు ఆపరేషన్ అనగానే ఆందోళన పడాలి అవసరం లేదు. గుండెకు చేసేది మరే పెద్ద ఆపరేషన్మే కాదు. ఈ రోజుల్లో అత్యధునిక సదుపాయాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. మీ డాక్టర్ సలహా మేరకు వీడియో టెక్నిక్ కార్డియోలజిస్టును సంప్రదించడమే మంచిది. ఆపరేషన్ తర్వాత మీ బిడ్డ ఆరోగ్యంగా ఉంటుంది. బరువు పెరగడం ఆరంభమవుతుంది.

పిల్లల సంరక్షకం

గుండెకు కార్డియం అండ!

బాల్యంలో పిల్లలకు రోజుకు ఒక గ్లాసు పాలు తాగించాలని పెద్దలు వెంటపడటం సహజం. అయితే మనకు వాటి ప్రయోజనం అంతగా తెలియదు. కానీ, పాలలో కార్డియం సమృద్ధిగా ఉంటుంది. దీంతో మనకు దీర్ఘకాలికంగా ఎన్నో ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు సిద్ధమవుతాయి. మన ఆరోగ్యంగా, జబ్బుపడకుండా ఉండటానికి కార్డియం లాంటి మినరల్స్ అవసరమవుతాయి. మన దంతాలు, ఎముకల ఆరోగ్యానికి అవసరమైన ప్రధాన మినరల్స్లో కార్డియం ఒకటి. ఆహారం ద్వారా శరీరానికి కార్డియం తగినంత అందకపోతే ఎముకల వ్యాధులు, దంత సమస్యలు దాపురిస్తాయి. కార్డియం లోపాన్ని హైపోకాల్షిమియా అంటారు. ఇది మెదడు కణాల మీద ప్రతికూల ప్రభావం చూపుతుంది. జ్ఞాపకశక్తి సమస్యలకు దారితీస్తుంది. కుంగుబాటు, కండరాల పట్టేయడం, ఎముకలు గుల్బబారే ఆస్టియో పోరోసిస్, కీళ్లనొప్పిలు, బలహీనమైన పిక్చురెస్ గోళ్లు తదితర సమస్యలకు కారణమవుతుంది.

కారణంగా గుండె సమస్యలు కూడా వస్తాయని ఓ పరిశోధన తేల్చింది. నిద్రాన్ని సీనియో హార్ట్ ఇన్ఫర్మాటివ్ ఈ అధ్యయనం చేసింది. ఇందులో కార్డియం మోతాదు మరీ తక్కువగా ఉన్నవాళ్లు అంతకుముందు గుండె సమస్యలు లేకపోయినప్పటికీ అకస్మాత్తుగా కార్డియల్ ఆర్బెస్ బారినపడ్డట్లు పరిశోధకులు గుర్తించారు. శరీరంలో కార్డియం స్థాయిలు తక్కువగా ఉన్నప్పుడు గుండె గోడలు బలహీనంగా మారిపోతాయి. ఇది గుండె కోట్లుకోవడం ఆగిపోయే సమస్య కార్డియల్ ఆర్బెస్ దుబాబిస్తుంది. ముఖ్యంగా 50 ఏండ్ల దాటినవారిలో ఈ సమస్య ఎక్కువగా ఉంటుంది. కాబట్టి, పెళ్లయ్యాక గుండెజబ్బులు ముప్పు తప్పించుకోవాలంటే కార్డియం సమృద్ధిగా ఉన్న... పాలు, పాలకూర, పెరుగు లాంటి పదార్థాలు ఆహారంలో భాగం చేసుకుంటే మంచిది.

తల్లుల ఆహారం.. పిల్లలకు ఆకారం

గర్భం ధరించానే కాబోయే తల్లులు ఆహారం బియ్యంలో ఎన్నో జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు. అయితే, పుట్టాలోయే బిడ్డల రూపురేఖలకు తల్లి ఆహారపు అలవాట్లకు బలమైన లంఛనం ఉంటుందనీ ఒక అధ్యయనం తెలిపింది. దీన్ని నెదర్లండ్ కమ్యూనికేషన్స్ ఇన్స్టిట్యూట్ ప్రచురించింది. గర్భంలో బిడ్డ శరీరం రూపుదిద్దుకునే దశలో తల్లి తీసుకునే ఆహారం గణనీయమైన ప్రభావం చూపుతుందనీ ఈ అధ్యయనం వెల్లడించింది. తల్లి ఆహారంలో ప్రోటీన్ స్థాయిలకు జన్యువుల పనితీరుకు సంబంధం ఉంటుందనీ ఈ అధ్యయనంలో పరిశోధకులు కనుక్కొన్నారు. ముఖ్యంగా ఎంటి.ఓ.ఆర్.ఎన్.1 జన్యువులతో ఈ లంఛన ముడిపడి ఉంటుంది. పిండం, కవాలం, ముఖం (క్రినియోసేషియల్) ఆకారంపై ఈ జన్యువులు నేరగా ప్రభావం చూపుతాయనీ పరిశోధకులు తెలిపారు.

తల్లుల ఆహారంలో ప్రోటీన్స్ ఎక్కువగా ఉంటే బిడ్డల దవడలు బలంగా, పదులుగా ఉంటాయి. పెద్ద ముక్కులు ఏర్పడతాయి. అదే ప్రోటీన్స్ తక్కువగా ఉంటే మూత్రం పలుచటి, కొండేలిన లక్షణాలు ఉంటాయి. అంటే తల్లులు తీసుకునే ప్రోటీన్స్ పిల్లల దవడలు, ముక్కు రూపం, పరిమాణాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయన్నమాట. కాగా, తల్లులు తీసుకునే ఆహారం— నవజాత శిశువుల ఆరోగ్యానికి సంబంధం ఉంటుందనీ ఇంతకుముందు అధ్యయనాల్లోనే వెల్లడించింది. ఉదాహరణకు... ఫూల్ గిగా మొక్కల ఆధారిత ఆహారమే తీసుకునే వేగనే తల్లుల పిల్లలు పుట్టినప్పుడు తక్కువ బరువుతో ఉంటారు. ఇక ఊబకాయం ఉన్న తల్లులు జీవక్రియలకు సంబంధించిన ముప్పు ఉండే పిల్లలకు జన్మనిస్తారనీ మరో అధ్యయనం కనుక్కొంది. ఇలాంటి పిల్లలకు ముందుముందు ఫ్యాటీ లిపిడ్ డిసేజ్ లాంటి వ్యాధులు వచ్చే ప్రమాదం ఉంటుందనీ ఆ అధ్యయనం తెలిపింది. ఇలా ఉంటే ప్రోటీన్స్ ఫుడ్స్ ఎక్కువగా తీసే తల్లులు తమ కడుపులో ఉన్న పిండాలకు హానికరమైన రసాయనాలను అందిస్తారనీ మరో అధ్యయనం హెచ్చరించింది.

వడదెబ్బ నుంచి జాగ్రత్తలు

సాధారణంగా 40 డిగ్రీలు ఆపై ఉష్ణోగ్రతల వల్ల వడదెబ్బలు వస్తుంటాయి. వీటివల్ల శరీరంపై స్పృహ రంధ్రాలు మూసుకుపోయి శరీరం లోని వేడి, చెమట బయటికి తాగి వెళ్లే అవకాశం ఉంటుంది. దీంతో శరీరంలో వేడి తీవ్రమై మనిషి అస్పృహ తకు గురవుతుంది. స్పృహ కోల్పోవడం జరుగుతుంది. నిద్రమై చేస్తే ప్రాణాలు కూడా పోయే ప్రమాదం లేకపోవదు. అయితే, కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే వడదెబ్బ నుంచి తప్పించుకోవచ్చు. సాధ్యమైనంత వరకు ఎండ ఆధికంగా ఉండే సమయంలో బయటికి రావద్దు. తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో బయటికి వస్తే శరీరంపై సూర్యరశ్మి భానుడు పడకుండా జాగ్రత్తపడాలి. ప్రతి 5